

KVAN-dagen: Archieven in het veld

Leeuwarden - 6 en 7 juni 2011

De KVAN-dagen, het jaarlijkse Nederlandse archiefcongres, vonden dit jaar plaats in Leeuwarden. Onder het overkoepelende thema 'Archieven in het veld' werden vier parallelsessies georganiseerd over de relatie tussen archieven en het landschap ('Landschap en geheugen'), herinrichting van het archief-landschap ('Herverkavelen'), nieuwe technieken ('Archieven onder en boven het maaiveld') en het naar buiten treden van archiefdiensten ('De paden op de lanen in').

In de eerste lezing van de sessie 'Herverkavelen' stelde **Fred van Kan** (voorzitter KVAN) het nieuwe beleidsplan van de beroepsvereniging voor. De lezingen in de sessie over nieuwe technieken beloofden meer inhoudelijk vuurwerk. **Geert-Jan van Bussel** (zelfstandig adviseur) suggereerde private cloud computing als dé oplossing, waarbij in samenwerking met andere organisaties eenvoudiger eisen aan leveranciers kunnen gesteld worden op het vlak van standaarden, beveiliging, en de service level agreement. Deze SLA's vormen de hoeksteen voor een betrouwbare cloudoplossing.

De laatste lezing van de eerste dag stelde het TARA-project van het Erfgoedcentrum DiEP voor. TARA (Toegankelijke Archieven Referentie Architectuur) wil een open architectuurmodel in de archiefsector introduceren. Dat moet een verbinding vormen tussen de bestaande archiefdatabanken en de op het publiek gerichte afgeleiden (website, apps, ...). In hun lezing verduidelijkten **Karen van der Heiden** en **Ivo Zandhuis** (zelfstandig adviseurs) niet alleen het concept open architectuur maar tackelden ze ook bezwaren over onbetrouwbaarheid, complexiteit en financiële kost.

De keynote van de tweede dag werd verzorgd door **Goffe Jensma** (hoogleraar RU Groningen) en stelde de vraag in welke mate archieven overbodig zijn geworden. Als historicus ziet Jensma archieven louter als een bewaarplaats, maar in het digitale tijdperk niet meer als een plaats van onderzoek. Een stelling die uiteraard een aardige discussie met de zaal opleverde.

In de eerste lezing van de parallelsessie over nieuwe archieft technieken presenteerden Gijs Hillenius (news editor OSOR.eu) en **Gijsbert Kruihof**

De Waag, Leeuwarden, gebouwd rond 1590 en vooral gebruikt voor het wegen van boter.
Foto: www.flickr.com/photos/harry_nl.

(projectadviseur e-Depot NA) een klein onderzoek naar bitrot in digitale archieven. In de Nederlandse gemeenten worden verbazend weinig documenten digitaal bewaard, waarvoor er dan nog eens amper open formaten gehanteerd worden. Een groot deel van de gevraagde testdocumenten was bovendien onleesbaar en niet publiek beschikbaar.

Robert Gillesse (DEN), **Ingmar Koch** (Provinciale Archiefinspectie) en **Marc Holtman** (Stadsarchief Amsterdam) presenteerden hun visie op kwaliteitscontrole en validatie van gedigitaliseerd archiefmateriaal. Zo lichtte Gillesse toe dat er voor het uitvoeren van kwaliteitscontrole geen standaardrecept bestaat. Het is, afhankelijk van de projectdoelstellingen, telkens een afwegen tussen vervanging en beschikbaarstelling, leesbaarheid en kleurbetrouwbaarheid, etc.

Koch had het dan weer over de representativiteit van de steekproef. Een volledige kwaliteitscontrole bij gedigitaliseerd materiaal is niet alleen onhaalbaar, maar ook zinloos. Het is echter van belang om op basis van de vragen wat representatief is en wat kwaliteit is een Acceptable Quality Level (AQL) vast te leggen.

Tot slot van deze lezing had Holtman het over het embedden van kwaliteitscontrole in een digitaliseringsworkflow.

Traditioneel komt kwaliteitscontrole door de instelling pas bij het afleveren van het eindproduct, de scans. Toch is een kwaliteitswaarborging voor het volledige scansysteem een noodzaak voor een succesvol digitaliseringsproject.

Waardering en selectie blijven een heikel punt in de Nederlandse archiefsector. Daarom stellen **Robbert-Jan Hageman** en **Charles Jeurgens** van het Nationaal Archief een nieuwe selectieaanpak (NSA) voor. Volgens de NSA moeten waardering en selectie een functioneel onderdeel zijn van een informatiehuishouding waarvan de archivariissen 'in control' zijn. Bij NSA zou de waardering gebeuren op basis van drie analyse-instrumenten: risicoanalyse, systeemanalyse en trendanalyse (wat moet er vanuit maatschappelijk oogpunt bewaard worden). De voorgestelde NSA moet er voor zorgen dat tegen 2020 alle achterstand voor 2005 weggewerkt is.

In 2012 zullen de KVAN-dagen op 11 en 12 juni plaatsvinden in Middelburg.

Tom Cobbaert, ADVN